

Dr hab. n. med. Maciej Kotowski
Klinika Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej
Pomorski Uniwersytet Medyczny
w Szczecinie

Szczecin 22.02.2023

Recenzja rozprawy doktorskiej Oliwii Grząsiak

” Wpływ zespolenia żołądkowo-jelitowego na gospodarkę węglowodanową u chorych z rakiem trzustki ”

We wstępie do pamiętników Allena Whipple’a (Memoirs of Allen Oldfather Whipple The Man Behind the Whipple Operation. aut. Samir Johna, Moshe Schein), umieszczono następujący komentarz: „Bóg umieścił trzustkę z tyłu, bo nie chciał, żeby chirurdzy w niej grzebali”. Rzeczywiście operacja zaplanowana, po raz pierwszy wykonana a następnie pozostawiona kolejnym pokoleniom przez Allena Wipple’a, do dziś pozostaje ukoronowaniem zawodowego portfolio każdego chirurga. Tak jak nie każdemu chirurgowi przyjdzie wykonać z sukcesem ten niezwykle skomplikowany zabieg, tak też nie każdy z pacjentów cierpiących z powodu nowotworu trzustki będzie miał szansę być zakwalifikowanym do tej procedury. Przedstawiona do recenzji praca doktorska została poświęcona właśnie tej grupie pacjentów. Wpływ zespołów żołądkowo-jelitowych na gospodarkę węglowodanową, wykonywanych u pacjentów leczonych z powodu otyłości, jest powszechnie znany i udokumentowany.

Doktorantka oceniając wpływ zespołów omijających na gospodarkę węglowodanową w grupie pacjentów z nieresekcyjnym guzem trzustki i wskaźnikiem BMI $<30\text{kg/m}^2$ – włącza w nurt badań ciekawy, z punktu widzenia naukowego i klinicznego, problem. Wyniki przedstawionych analiz wskazują na korzystny efekt metaboliczny. I choć opisane badanie, jak konkluduje Doktorantka, powinno stanowić asumpt do dalszych pogłębionych analiz, to wyniki tej pracy mogą napawać optymizmem – zwłaszcza w kontekście postępowania rehabilitacyjnego, czy nabierającego ostatnio coraz większego znaczenia, postępowania prehabilitacyjnego.

Oryginalność problemu badawczego

Uważam, że praca doktorska lek. Oliwii Grząsiak rozwiązuje oryginalny problem badawczy. Zespolenia żołądkowo-jelitowe wykonywane podczas zabiegów bariatrycznych wywierają korzystny wpływ na gospodarkę węglowodanową. Te spodziewane efekty stały się podstawą wytycznych dotyczących kwalifikacji wybranych pacjentów dotkniętych chorobą otyłościową właśnie do zabiegów z wytworzeniem zespolenia omijającego. Niewiele wiadomo o wpływie zespożeń omijających na metabolizm węglowodanów u pacjentów z prawidłowym BMI.

Znaczenie problemu badawczego

Pacjenci z rakiem trzustki stanowią szczególną grupę chorych. Skryty przebieg sprawia, że diagnoza stawiana jest często w momencie gdy niemożliwe jest wykonanie zabiegu resekcyjnego. Jedyną chirurgiczną opcją terapeutyczną pozostają zabiegi paliatywne z wytworzeniem zespożeń omijających. Wiadomo również, że w tej szczególnej grupie pacjentów występują zaburzenia metabolizmu węglowodanów pod postacią upośledzonej tolerancji glukozy lub cukrzycy typu 2. Próba oszacowania wpływu wytworzenia zespolenia żołądkowo-jelitowego na gospodarkę węglowodanową w grupie pacjentów z prawidłowym BMI a jednocześnie obarczonych ryzykiem wystąpienia zaburzeń tej gospodarki, stanowi bezsprzecznie *novum*.

Układ pracy

Praca ma układ typowy dla rozpraw doktorskich, liczy 93 strony. Została podzielona na rozdziały, które są napisane bardzo starannie, dobrą polszczyzną, z wystarczającą liczbą cytowań.

Część: Abstrakt

W języku polskim i angielskim. Układ typowy, dobrze skonstruowane. Zwraca natomiast uwagę jedna nieścisłość. We wstępie do tej części pracy zawarto zdanie: „Wpływ chirurgii bariatrycznej na osoby z prawidłową masą ciała w chwili obecnej nie został obiektywnie zbadany.”. W przypadku osób z prawidłową masą ciała nie może być mowy o chirurgii bariatrycznej. Nieścisłość ta powtarza się w dalszych rozdziałach dysertacji. Zakładam, że błąd ten powstał w wyniku zastosowania pewnego skrótu myślowego. Nie wpływa to jednak na przekaz toku myślenia i intencji Autorki.

Część: Cele Pracy – sformułowane prawidłowo, w sposób jasny i usystematyzowany. Czytający może w sposób łatwy odnieść się do nich podczas analizy wyników.

Część: Materiał i Metody – Doktorantka dokonała podziału tej części pracy na podrozdziały opisujące w sposób syntetyczny konstrukcję badania, zastosowane metody analizy statystycznej. Kolejne podrozdziały odnoszą się i opisują metody zastosowane do analizy laboratoryjnej i wynikają z założonej konstrukcji badania.

Część ta jest opisana bardzo dobrze i w sposób informatywny, bez popadania w zbytnią szczegółowość, co korzystnie wpływa na jakość odbioru. Badanie jest zaplanowane prawidłowo. Grupy kontrolna i badana są dobrze dobrane i opisane. Recenzję w sposób istotny ułatwiają dodane przez Doktorantkę tabele.

Reasumując: Doktorantka zastosowała szereg metod, które moim zdaniem pozwoliły zrealizować cele postawione w pracy.

Część: Wyniki i dyskusja

Uzyskane wyniki dają spójną odpowiedź na pytania postawione w założeniach pracy i sprecyzowane w rozdziale poświęconym jej celom.

Uważam, że Doktorantka:

- wykazała, że wytworzenie paliatywnego zespolecia żołądkowo-jelitowego u chorych z nieresekcyjnym guzem trzustki i prawidłowym BMI wpływa w sposób istotny na gospodarkę węglowodanową w tej szczególnej grupie pacjentów
- opisała mechanizmy w wyniku których w/w wpływ zachodzi, co koresponduje postawionymi w badaniu celami
- przedstawiła wpływ zastosowanego leczenia chirurgicznego na stężenie glukozy i insuliny w surowicy krwi grupy badanej. Wykazała również zmniejszenie insulinooporności w grupie badanej, co miało swoje odzwierciedlenie w wartościach wskaźników HOMA-IR oraz QUICKI.

Na uwagę zasługuje fakt iż rekrutacja pacjentów do przedstawionego badania trwała 3 lata. To ogrom dobrze zaplanowanej i systematycznej pracy. Tę systematyczność wymuszał protokół przedstawionego doświadczenia. Jako klinicysta, odpowiedzialny za przebieg kilku badań związanych z rekrutacją pacjentów w oparciu o szczególne kryteria, bardzo doceniam ten nakład dodatkowej pracy i czasu, poświęconych przez Doktorantkę.

Rozdział Dyskusja, jest bardzo dobrze skonstruowany. Doktorantka konfrontuje wyniki swych badań z dostępnymi danymi bibliograficznymi. Sposób w jaki przeprowadzona jest ta część dysertacji, liczne cytowania, świadczą o ponadprzeciętnej znajomości tematu.

Część: Ograniczenia badania

Doktorantka w sposób krytyczny przedstawia i konfrontuje ograniczenia przeprowadzonych przez siebie obserwacji i analiz. Podkreślić należy, że doktorantka wyciąga wnioski wynikające z w/w ograniczeń i wskazuje kierunki w których podążać powinny dalsze pogłębione badania.

Część: Wnioski

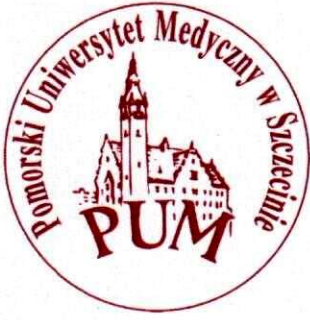
Pani Oliwia Grząsiak wnioski ze swojej rozprawy przedstawiła w postaci trzech syntetycznych punktów, które korespondują z celami postawionymi w pracy. Wnioski są poprawne i sformułowane w sposób klarowny. Wynikają bezpośrednio z wyników uzyskanych badań.

Część: Wykaz tabel i rycin

Wszystkie załączone tabele i ryciny są zaprezentowane w sposób czytelny i przejrzysty. Odnośniki w tekście w znacznym stopniu ułatwiają recenzję.

Część: Piśmiennictwo

Składa się ze 110 pozycji, w większości w języku angielskim. Dobór literatury prawidłowy i swoisty w temacie. Dający czytającemu pogląd na temat stanu wiedzy o poruszanych w pracy zagadnieniach. Blisko 25% cytowanych prac zostało opublikowanych w ciągu ostatnich 5 lat.

Umiejętność krytycznej analizy danych

Konstrukcję pracy - oceniam na prawidłową. Dużym plusem są tabele i ryciny ułatwiające czytającemu zorientowanie się tak w części opisowej jak również podczas analizy wyników przeprowadzonych badań. Całość daje obraz starannie przygotowanego badania z konkretnymi wnioskami, popartymi wynikami badań. Doktorantka w sposób krytyczny odnosi zarówno do uzyskanych wyników jak i ograniczeń opisanego w dysertacji problemu badawczego.

Rozdziały napisane wyczerpująco, poprawną polszczyzną, z drobnymi błędami edytorskimi, nieumniejszającymi wartości przedstawionej do recenzji pracy.

Sposób prezentacji – oceniam na bardzo dobry.

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska spełnia wymagania z art. 13 ustawy 1 z dn. 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U z 2017 r poz.1789).

Praca jest oryginalnym rozwiązaniem problemu naukowego, Doktorantka wykazała się dobrą wiedzą dotyczącą zakresu przedstawionej problematyki a także umiejętnościami do samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Wnoszę do Wysokiej Rady Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego w Łodzi o dopuszczenie Oliwii Grząsiak do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

dr hab. n. med. Maciej J. Kotowski
specjalista chirurgii ogólnej
2304338

Z wyrazami szacunku
